

Аналітичний огляд якісного стану масивів поверхневих вод в суббасейні Прип'яті та середнього Дніпра у межах Житомирської області за березень 2023 року

Об'єкти, створи і періодичність відбору проб в суббасейні Прип'яті та середнього Дніпра у межах Житомирської області на 2023 рік визначені «Програмою державного моніторингу вод (в частині діагностичного та операційного моніторингу поверхневих вод)» (далі-Програма), затвердженою наказом Міндовкілля від 17.01.2023 № 27 та «Порядком здійснення державного моніторингу вод», затвердженого наказом Держводагентства України від 25.01.2023 № 18.

Моніторинг масивів поверхневих вод в суббасейні Прип'яті проводиться **на 40 пунктах спостережень**, із них:

11- операційний моніторинг, у т.ч. 4- поверхневі водозабори, які є джерелами питного водопостачання та 7 - транскордонні водотоки;

27 - діагностичний моніторинг;

2- дослідницький моніторинг.

Суббасейн Прип'яті

Відібрано 36 проби при плані-40 (90 %), із них: 4- питні водозабори та 6- транскордонні водотоки та виконано 200 вимірювань фізико-хімічних показників якості і властивостей поверхневих вод, при плані 220.

У зв'язку з небезпекою мінування території у період минулих бойових дій МОЗМ дніпровських водосховищ не здійснював відбір 4-х проб:

- р. Прип'ять, 60 км, кордон з Білоруссю, с. Довляди;

- р. Прип'ять, м. Прип'ять;

- р. Прип'ять, м. Чорнобиль;

- р. Уж, перед впадінням в р. Прип'ять, вплив дифузних джерел забруднення.

В цілому значення більшості показників якості масивів поверхневих вод в суббасейні Прип'яті на питних водозаборах та транскордонних водотоках знаходиться значно нижче ГДК для водойм госпитного та рибогосподарського водокористування.

Аналіз стану МПВ за фізико-хімічними показниками:

Транскордонні ділянки водотоків:

ОРГАНІЧНІ ПОКАЗНИКИ

● БСК₅ (норма - 3,0 мгО₂/дм³)

мінімальне значення – 2,54 мгО₂/дм³ р. Горинь, с. Висоцьк

максимальне значення -3,20 мгО₂/дм³ р. Уборть, с. Рудня Городищенська

● ХСК (норма - 50 мг О/дм³)

мінімальне значення – 20,59 мгО/дм³ р. Ствига, с. Познань

максимальне значення – 32,26 мгО/дм³ р. Уборть, с. Рудня Хочинська

БІОГЕННІ ПОКАЗНИКИ

● амоній - іон (норма - 0,50 мг/дм³):

мінімальне значення – 0,320 мг/дм³ р. Уборть, с. Рудня Хочинська.

Зафіксовано **перевищення**:

- 0,530 мг/дм³ р. Ствига, с. Познань;

- 0,540 мг/дм³ р. Льва, с. Переброди;

- 0,660 мг/дм³ р. Горинь, с. Висоцьк;

- 0,730 мг/дм³ р. Стир, с. Зарічне;

- 0,732 мг/дм³ р. Прип'ять, с. Сенчиці.

● фосфат - іони (норма - 2,15 мг/дм³) – в межах від 0,063 р. Уборть, с. Рудня Хочинська до 0,210 мг/дм³ р. Ствига, с. Познань

- нітрат - іони (норма - 40 мг/дм³) – в межах від 0,720 р. Ствига, с. Познань до 1,990 мг/дм³ р. Уборть, с. Рудня Хочинська
- нітрит - іони (норма - 0,08 мг/дм³) – в межах від 0,020 р. Горинь, с. Висоцьк та р. Ствига, с. Познань до 0,040 мг/дм³ р. Стир, с. Зарічне
- сухий залишок (норма - 1000 мг/дм³) – в межах від 179,0 р. Стир, с. Зарічне до 206,0 мг/дм³ р. Уборть, с. Рудня Хочинська.

НЕБЕЗПЕЧНІ РЕЧОВИНИ:

Зафіксовано перевищення вмісту показників:

- заліза загального (норма - 0,1 мг/дм³)
 - 0,110 мг/дм³ р. Прип'ять, с. Сенчиці;
 - 0,110 мг/дм³ р. Стир, с. Зарічне;
 - 0,160 мг/дм³ р. Горинь, с. Висоцьк;
 - 0,180 мг/дм³ р. Ствига, с. Познань;
 - 0,200 мг/дм³ р. Льва, с. Переброди;
 - 1,754 мг/дм³ р. Уборть, с. Рудня Хочинська
- марганцю (норма - 0,01 мг/дм³)
 - 0,120 р. Уборть, с. Рудня Хочинська.

Питні водозабори:

ОРГАНІЧНЕ ЗАБРУДНЕННЯ:

- ХСК (норма - 50,0 мгО/дм³)
 - мінімальне значення – 29,26 мгО/дм³ р. Хомора, питний в/з м. Полонне
 - максимальне значення – 31,36 мгО/дм³ р. Случ, м. Звягель
- БСК₅ (норма - 3,0 мгО₂/дм³)
 - мінімальне значення – 1,44 мгО₂/дм³ р. Случ, Чернелівське вдсх., питний в/з м. Хмельницький
 - максимальне значення – 3,04 мгО₂/дм³ р. Случ, питний в/з м. Звягель

БІОГЕННЕ ЗАБРУДНЕННЯ

- амоній - іон (норма - 1,28 мг/дм³) – в межах від 0,270 р. Уж, питний в/з м. Коростень до 0,940 мг/дм³ р. Случ, Чернелівське вдсх., питний в/з м. Хмельницький.
- нітрат - іони (норма - 45 мг/дм³) – в межах від 1,990 р. Уж, питний в/з м. Коростени до 4,00 мг/дм³ р. Случ, Чернелівське вдсх., питний в/з м. Хмельницький.
- нітрит - іони (норма - 3,3 мг/дм³) – в межах від 0,030 р. Случ, Чернелівське вдсх., питний в/з м. Хмельницький до 0,060 мг/дм³ р. Хомора, питний в/з м. Полонне.
- фосфат - іони (норма - 3,5 мг/дм³) – в межах від 0,049 р. Уж, питний в/з м. Коростень до 0,420 мг/дм³ р. Хомора, питний в/з м. Полонне.
- сухий залишок (норма - 1000 мг/дм³) – в межах від 216,0 р. Уж, питний в/з м. Коростень до 428,0 мг/дм³ р. Случ, Чернелівське вдсх. питний в/з м. Хмельницький.

НЕБЕЗПЕЧНІ РЕЧОВИНИ

Зафіксовано перевищення вмісту показників:

- заліза загального (норма - 0,1 мг/дм³):
 - 0,270 мг/дм³ р. Случ, Чернелівське вдсх., питний в/з м. Хмельницький;
 - 0,624 мг/дм³ р. Случ, питний в/з м. Звягель;
 - 0,670 мг/дм³ р. Хомора, питний в/з м. Полонне;
 - 1,100 мг/дм³ р. Уж, питний в/з м. Коростень.
- марганцю (норма - 0,01 мг/дм³):
 - 0,066 мг/дм³ р. Случ, питний в/з м. Звягель;
 - 0,070 мг/дм³ р. Уж, питний в/з м. Коростень;
 - 0,070 мг/дм³ р. Случ, Чернелівське вдсх., питний в/з м. Хмельницький;

- 0,230 мг/дм³ р. Хомора, питний в/з м. Полонне.

Для проведення досліджень на вміст специфічних та пріоритетних токсичних, здатних до накопичення стійких забруднюючих речовин у суббасейні Прип'яті відібрано 34 проби та доставлено до лабораторії моніторингу вод Північного регіону, м. Вишгород. Протоколи результатів вимірювань пріоритетних речовин від лабораторії за березень не надходили, а за лютий місяць повідомлено про утилізацію проб у зв'язку з аварійною зупинкою в грудні 2022 року газового хроматографа в результаті ракетних атак РФ на енергетичну інфраструктуру Київської області та неможливості його повторного запуску і налаштування в січні-березні 2023 року із-за подальших аварійних і стабілізаційних відключень електроенергії, а також відсутністю газу аргону для роботи ААС і АФС з визначенням важких металів і ртутних сполук. Крім того, в рамках дослідницького моніторингу відібрано 2 проби та доставлено до лабораторії моніторингу вод Західного регіону.

Вміст розчиненого у поверхневих водах суббасейну Прип'яті кисню становив 7,72-13,28 мгО₂/дм³, при нормі не менше 4,0 мгО₂/дм³.

Суббасейн середнього Дніпра у межах Житомирської області

В рамках Програми БУВР Прип'яті в суббасейні середнього Дніпра здійснює моніторинг масивів поверхневих вод на 10 пунктах спостережень, із них 5-поверхневі водозабори, які є джерелами питного водопостачання.

Для проведення досліджень на вміст специфічних та пріоритетних токсичних, здатних до накопичення стійких забруднюючих речовин відібрано 10 проб, 100% плану та відправлено до лабораторії моніторингу вод Північного регіону м. Вишгород. Протоколи результатів вимірювань пріоритетних речовин від лабораторії за березень не надходили.

Аналіз стану МПВ за фізико-хімічними показниками:

ОРГАНІЧНЕ ЗАБРУДНЕННЯ:

- ХСК (норма - 50,0 мгО/дм³)

мінімальне значення – 26,52 мгО/дм³ р. Возня, с. Рудня Городищенська

максимальне значення – 33,59 мгО/дм³ р. Гнилоп'ять, питний в/з м. Бердичів

- БСК₅ (норма - 3,0 мгО₂/дм³)

мінімальне значення – 2,72 мгО₂/дм³ р. Ірша, Іршанське вдсх, питний в/з смт. Нова Борова та р. Возня, с. Рудня Городищенська

максимальне значення – зафіксовано **перевищення**:

- 3,12 мгО₂/дм³ р. Тетерів, Відсічне вдсх., питний в/з м. Житомир;

- 3,44 мгО₂/дм³ р. Гнилоп'ять, питний в/з м. Бердичів.

БІОГЕННЕ ЗАБРУДНЕННЯ

- амоній - іон (норма - 1,28 мг/дм³) – в межах від 0,210 р. Возня, с. Рудня Городищенська до 0,490 мг/дм³ р. Гнилоп'ять, питний в/з м. Бердичів.

- нітрат - іони (норма - 45 мг/дм³) – в межах від 0,95 р. Ірша, Іршанське вдсх, питний в/з смт. Нова Борова до 2,70 мг/дм³ р. Гнилоп'ять, питний в/з м. Бердичів.

- нітрит - іони (норма - 3,3 мг/дм³) – в межах від 0,040 р. Тетерів, Відсічне вдсх., питний в/з м. Житомир до 0,082 мг/дм³ р. Гнилоп'ять, питний в/з м. Бердичів.

- фосфат - іони (норма - 3,5 мг/дм³) – в межах від 0,035 р. Ірша, Іршанське вдсх., питний в/з смт. Нова Борова до 0,064 мг/дм³ р. Возня, с. Рудня Городищенська.

- сухий залишок (норма - 1000 мг/дм³) – в межах від 258 р. Тетерів, Відсічне вдсх, питний в/з м. Житомир до 372 мг/дм³ р. Гнилоп'ять, питний в/з м. Бердичів.

НЕБЕЗПЕЧНІ РЕЧОВИНИ

Зафіксовано перевищення вмісту показників:

- залізо загальне (норма - 0,1 мг/дм³) зафіксовано **перевищення**:
 - 0,343 мг/дм³ р. Ірша, Малинське вдсх., питний в/з м. Малин;
 - 0,348 мг/дм³ р. Ірша, Іршанське вдсх., питний в/з смт. Нова Борова;
 - 0,365 мг/дм³ р. Гнилоп'ять, питний в/з м. Бердичів;
 - 0,492 мг/дм³ р. Тетерів, Відсічне вдсх., питний в/з м. Житомир;
 - 0,587 мг/дм³ р. Возня, с. Рудня Городищенська.
- марганець (норма - 0,01 мг/дм³) зафіксовано **перевищення**:
 - 0,056 мг/дм³ р. Ірша, Іршанське вдсх., питний в/з смт. Нова Борова;
 - 0,088 мг/дм³ р. Возня, с. Рудня Городищенська;
 - 0,098 мг/дм³ р. Гнилоп'ять, питний в/з м. Бердичів;
 - 0,112 мг/дм³ р. Тетерів, Відсічне вдсх., питний в/з м. Житомир;
 - 0,152 мг/дм³ р. Ірша, Малинське вдсх., питний в/з м. Малин.

Вміст розчиненого у воді кисню у межах норми - 11,76-13,28 мгО₂/дм³.